

برگزاری پنل تخصصی نقش راهبردی مناطق آزاد در نظام توسعه ملی: مناطق آزاد، بازاری توسعه ملی

به گزارش روابط عمومی و امور بین الملل منطقه آزاد چابهار به نقل از اخبار آزاد مناطق، این همایش به ریاست عبدالرحیم کردی رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد چابهار و با حضور اسماعیل زمانی رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان منطقه آزاد اروند و محمدرضا حمیدی‌زاده، عضو هیات‌مدیره انجمن مدیریت راهبردی ایران در مرکز همایش‌های بین‌المللی اتاق بازرگانی ایران با حضور فعالین اقتصادی و کارشناسان حوزه اقتصاد با محوریت مناطق آزاد در نظام توسعه ملی کشور برگزار گردید.

مدیرعامل منطقه آزاد چابهار در ابتدای جلسه با اشاره به تعریف و جایگاه مناطق آزاد بیان داشت: اگر بخواهیم به موضوع مناطق آزاد کشور در مسیر توسعه کشور بپردازیم، اساساً تعاریف و رویکردهای بسیار متنوع و متفاوتی، هم از فهم توسعه و هم از تعریف و کارکردها و ابزارهای توسعه وجود دارد، اما اگر بپذیریم که چند نکته مهم در نظام توسعه ملی ما نیازمند توجه است، از جمله تجارت، رونق کسب و کار و سرمایه‌گذاری خارجی و تولید برای صادرات در مجموعه‌ای از عواملی که ابعاد مختلف توسعه را در حوزه فرهنگی، اجتماعی و سیاسی همه این موضوعات را از باب توسعه اقتصادی مورد توجه قرار می‌دهد و این چند ابزار به عنوان ابزار مهم نظام توسعه ملی در کشور بپذیریم، مناطق آزاد می‌توانند این مأموریت را به عنوان یک نقش تسهیل‌گر و روان‌کننده در مقیاس اقتصاد ملی پذیرا باشند.

کردی اظهار کرد: شکل‌گیری مناطق آزاد روایت‌های متنوع و متفاوتی دارد، اگر برگردیم به مناطق آزادی که با نگاه موضوعات تجاری ایجاد شده است و شروع به فعالیت کرده‌اند، یکی از مهم‌ترین فاکتورهای مناطق آزاد توسعه و فعالیت‌های بندری بوده است و

اصطلاحاً port hinterland را به عنوان یک تعریف از مناطق آزاد نام می‌برده‌اند و در طی زمان این مفهوم تکامل پیدا کرده و به مناطق ویژه اقتصادی، مناطق پردازش صادراتی، مناطق ویژه تجاری و بسیاری از عنوانین دیگری که در ادبیات روز مناطق آزاد وجود دارد، کم‌کم به این ادبیات نظری اضافه کرده‌ایم. اما آنچه که امروز اهمیت ویژه پیدا کرده و در اقتصاد ملی کشور می‌تواند موثر باشد و نیازمند توجه و نگاه جدی است، کارکردی است که مناطق آزاد می‌توانند در پیوند با اقتصاد دنیا داشته باشند؛ برای اینکه بتوانیم این پیوند را تقویت کنیم، نیاز به یکسری ابزارها داریم، نیازمند نیروی انسانی متخصص و کارآمد با کیفیت مناسب و بنگاه‌های اقتصادی قوی که در مواجهه با شرکت‌ها و نیروی متخصص بیرونی بتوانند ارتباط مناسب برقرار کنند و عملیات جذب را به خوبی انجام دهند و دو ابزار بسیار مهم دیگر که زیرساخت و نظامات مالی هستند که بتوانند این ظرفیت را به دورن اقتصاد بیاورد. در کنار همه اینها، همکاری و تعامل نهادهای مربوطه در کنار تکنولوژی که بتوانند تمامی این دریافت‌ها را پردازش کنند و در نهایت به محصول بدل نمایند و به واسطه بنگاه‌های قوی اقتصادی و وجود زیرساخت‌ها بتوانند این محصول را به خارج از مرزها و حتی بازارهای داخلی ارائه نمایند و این فرآیند تبدیل می‌شود به یک پیوند قوی و ماموریت که مناطق آزاد می‌توانند انجام دهند.

وی در ادامه افزود: ما در امروز در مناطق آزاد به شش عامل بسیار مهم رسیده‌ایم که باید توجه جدی به آن داشته باشیم؛ کیفیت نیروی انسانی، کیفیت بنگاه‌های اقتصادی، سطح مناسبی از زیرساخت، سیستم و شریان مالی، مدیریت نهادی و سطح تکنولوژی. اگر بتوانیم این شش فاکتور در کشور افزایش دهیم و به واسطه این حرکت، اقتصاد کشور را هم تقویت نماییم و همه این عوامل را در مناطق آزاد کشور فراهم کنیم، ماموریت‌های اصلی مناطق آزاد که جذب سرمایه‌گذاری خارجی، ورود تکنولوژی و ارتقا کیفیت و تقویت فضای رقابت برای تولیدکنندگان خود است را خواهیم داشت.

رئیس هیات مدیره سازمان منطقه آزاد چابهار ادامه داد: به نظر می‌رسد که آرایش داخل منطقه در حال تغییر است و وزن عوامل تولید و قیمت تمام‌شده محصول تغییر کرده است و تاثیر تکنولوژی و نیروی انسانی در فرآیند تولید با توجه به اهمیت‌شان تا حدودی کم‌رنگ‌تر گردیده است و یک موضوع بسیار تاثیرگذار در حوزه تولید و تجارت مطرح شده و آن بحث حمل و نقل می‌باشد و هر چقدر که موضوعات تولید شکاف پیدا کرده، اهمیت حمل و نقل بسیار بیشتر شده است. به همین دلیل است که در بازار همه به دنبال نزدیک‌تر شدن به مشتریان و بازارهای مواد اولیه خود هستند و بهتر است که بگوییم به دنبال نقطه بهینه‌ای برای استقرار می‌باشند تا بتوانند در زمان مناسب و با قیمت مناسب وارد بازارهای مصرف شوند. خوشبختانه به واسطه موقعیت ویژه‌ای که ایران در جغرافیای جهان دارد، این ویژگی به ایران اعطا شده است. جمعیتی در حدود ۸۰۰ میلیون نفر در بالا و پشت سر ایران داریم، از کشورهای منطقه گرفته تا کشورهای دورتر تا شرق اروپا، حدود دو میلیارد نفر جمعیت را در آسیای شرقی و سگمنت دیگری از بازار مصرف داریم و بخش بسیار بزرگی را هم در آفریقای جنوبی داریم؛ اگر در نقشه جهان سه بازار مهم را در دنیا مشخص نمایم و بخواهیم که یک نقطه را برای اتصال این سه بازار بزرگ دنیا مشخص کنیم که به یکدیگر متصل شوند، به وضوح در ذهن خود می‌توانیم تجسم کنیم که ایران می‌تواند یکی از بهترین آن نقاط و شاید بهینه‌ترین نقطه‌ای است که می‌تواند این بازارها را به هم متصل نماید. نکته بسیار مهمی که در تغییر این آرایش نقش بسیار مهمی داشته، سواحل مکران است که تا چند سال پیش تعریف ماموریت برای این منطقه در ایران توجیه اقتصادی نداشته که جزء سواحل ۸۰۰ کیلومتری کشور است که از میناب و جاسک شروع می‌شود و تا مرز پاکستان و ایران و بندر بسیار مهم و استراتژیک گوادر پاکستان ادامه دارد.

کردی درخصوص توسعه بندر گوادر پاکستان توسط چینی افزود: سرمایه‌گذاری چینی‌ها در بندر گوادر و هم‌زمان با سرمایه‌گذاری هندی‌ها در بندر چابهار نشان از تغییر استراتژی در رفتارها و مناسبات ایران در مقیاس بین‌المللی است و بسیار مهم و استراتژیک است که در فرصت مناسب بتوانیم تصمیم درست و صحیح را اتخاذ نماییم؛ آیا باید به سمت توسعه روابط خود با هند حرکت کنیم؟ به فکر برقراری ارتباط با چین باشیم و یا آیا ما باید به سراغ کشورهای دیگری در جهت تقویت پیوندهای خود برویم؟ همه اینها، سولاتی است که نگاه و رویکرد استراتژیکی را می‌طلبد و باید با توجه به محدودیت زمان و محدودیت فرصت‌های پیش رو چاره‌اندیشی کرد. سرمایه‌گذاری ۴۶ میلیارد دلاری چین در پروژه سی‌پک که از غرب چین شروع می‌شود و به گوادر پاکستان ختم می‌شود، پروژه بسیار

مهم و استراتژیکی است که بسیاری از کریدورها و شاهراه‌های تاریخی را که در ایران همیشه از این شاهراه‌ها یاد کرده‌ایم را ممکن است با شکل‌گیری این مسیر بدون اینکه ما استراتژی و راهبرد مناسبی را داشته باشیم، تغییر دهد.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد چابهار در ادامه افزود: منطقه آزاد چابهار به عنوان فعال‌ترین و اصلی‌ترین کانون سواحل مکران، امروز هم پذیرفته که با کمک و همراهی همه کسانی که دغدغه و نگاه استراتژیکی را به توسعه مناسبات و روابط ملی ایران در سطح بین‌المللی دارند، این مأموریت را با توجه به این شرایطی که پیش آمده، خصوصا فضایی که در کشورهای همسایه خود شاهد هستیم و مباحثی که در سطح بین‌المللی برای توسعه افغانستان مطرح است را بسیار متفاوت کرده است و انشالله حتما با بحث‌ها و نظراتی که عزیزان مطرح خواهند کرد می‌توانیم از این فرصت تاریخی که ایجاد شده به نفع اقتصادی ملی با یک رویکرد استراتژیک بهره مناسب را ببریم.

دکتر کردی در پایان، درخصوص عملکرد مناطق آزاد در بخش واردات در سال ۹۶ بیان داشت: مجموع واردات کل هفت منطقه آزاد کشور در سال ۹۶ برای فروش در منطقه در حدود ۶۴۰ میلیون دلار بوده است که این حجم شامل مصرف در منطقه و فروش به گردشگران ورودی به مناطق آزاد کشور بوده است و همچنین مجموع وارداتی که از طریق مناطق آزاد برای واردات به سرزمین اصلی با عنایت به قانون بودجه است که با توجه به سهمیه مناطق آزاد به عدم استفاده از بودجه عمومی دولت سهمیه کالایی را مشخص کرده‌اند که این میزان کالا باید از دالان مناطق آزاد کشور عبور کند و بخشی از عوارض این کالا را مناطق آزاد برای درآمدهای اختصاصی و توسعه زیرساخت‌های مناطق دریافت کنند که مجموع این میزان واردات در هفت منطقه آزاد کشور در حدود ۳ میلیارد دلار است، یعنی در واقع ۳ میلیارد دلار صرفا از دالان مناطق آزاد ورود می‌کند بدون توقف در مناطق آزاد و با توجه به همه رشدهایی که در طول این سال‌ها در مناطق آزاد شاهد بوده‌ایم هم کالایی که در مناطق آزاد مصرف و یا وارد شده برای فروش به مسافران و گردشگران هم ۶۴۰ میلیون دلار بوده است.

با توجه به حجم کل اقتصاد و میزان واردات کل کشور در مقیاس با این عدد بسیار ناچیز است و متأسفانه این تصور نادرست در همه جا در بیان بدون توجه به عدد و ارقام شده است و این ذهنیت را تقویت کرده است که مناطق آزاد محلی برای واردات هستند و قابل تامل است که با توجه به تغییر رویکرد مناطق آزاد با عنایت به دستور و تاکید ریاست محترم جمهور در محوریت تولید در این مناطق،

ارزش کالاهای تولید شده در منطقه آزاد چابهار در سال ۹۳ در حدود ۵۲ میلیارد تومان بوده یعنی به تعبیری هیچ، ولی این رقم در پایان سال ۹۶ با توجه به اسناد رسمی گمرک جمهوری اسلامی ایران ۱۰۵۶ میلیارد تومان بوده است، یعنی رشدی معادل بیست برابر و در کنار این افزایش تولید در منطقه آزاد چابهار بیش از ۱۶۷ طرح بالای ۳۰ درصد پیشرفت فیزیکی و ۱۰۰ درصد تولیدی در منطقه داریم که ماموریت همه این واحدها با توجه به خوشه‌ها و زنجیره‌های تولیدی که پیش‌بینی شده، مبتنی بر بازارهای منطقه‌ای و با نگاه صادراتی است.

